

80000 слов и фразеологических выражений / . С. И. Ожегов, Н. Ю. Шведова, – [4-е изд., доп.]. – М. : Азбуковник, 1999. – 944 с.

Маргарита Закора,

студентка 2 курсу

факультету фізико-математичної, комп'ютерної та технологічної освіти

Наук. керівник: **А. О. Малихін,**

к. пед. н., доцент (БДПУ)

ПИТАННЯ ТРУДОВОГО ВИХОВАННЯ У ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ Г. СКОВОРОДИ

Актуальність. В сучасних умовах реформування національної системи освіти з особливою актуальністю постають питання трудового виховання підростаючого покоління, оскільки саме в праці на користь суспільства кожна людина може проявити свої таланти і здібності. У зв'язку із цим особливої актуальності набувають погляди видатного українського філософа і педагога XVIII ст. Г. Сковороди на питання трудового виховання підростаючого покоління.

Ступінь досліджуваності проблеми. Окремі аспекти педагогічної спадщини Г. Сковороди досліджували Д. Багалій, О. Дзевєрін, Г. Коваленко, П. Пелех, І. Табачников, Г. Хоткевич та інші. Але питання трудового виховання в спадщині видатного філософа і педагога не знайшли належного висвітлення в дослідженнях науковців, особливо, в аспекті актуальності цієї проблеми в умовах реформування сучасної освіти.

Мета дослідження полягає у визначенні актуальності поглядів Г. Сковороди на трудове виховання підростаючого покоління в умовах реформування сучасної освіти.

Сутність дослідження. Г. Сковорода надавав трудовому вихованню великого значення у правильному формуванні особистості, запобіганні тих чи інших відхилень у розвитку особистості. У відповідності з його поглядами праця – категорія етична, бо це основа суспільного життя і джерело всіх людських благ. У праці філософ вбачав фактор, який може вирішально вплинути на формування особистості, виховання моральних почуттів, сильного характеру, волі. Бездіяльність, лінощі, на думку Г. Сковороди, є джерелом виникнення багатьох моральних вад. При цьому просвітителю мав на увазі не будь-яку працю, а «сродную». Він вважав, що від природи в кожній людині закладений таємний «закон сродности», тобто природжені нахили до певного виду діяльності. Цей закон не можна порушувати, бо це надзвичайно небезпечно і для самої людини, і для всього суспільства. «Несродна» праця завдає страждання людині, а праця, яка відповідає її нахилам та вподобанням, приносить задоволення і втіху. Лише у «сродній» праці людина може бути істинно щаслива [1].

Важливою є думка Г. Сковороди про необхідність фізичної та інтелектуальної праці для нормальної життєдіяльності людини, про зв'язок бездіяльності з найрізноманітнішими вадами особистості. В листі до свого учня і друга М. Ковалінського, видатний філософ і педагог писав, що наш розум ніколи не залишається бездіяльним, а завжди любить чимось

займатися. Якщо він не буде мати доброго, то звернеться до поганого. Отже, треба дати йому те, над чим він міг би добре попрацювати, але дати йому слід прекрасне і не занадто багато.

Г. Сковорода з повагою ставився до людей праці і ганьбить нероб. Це особливо відображено в байці «Бджола й Шершень» [3], де він не тільки прославляє працю як джерело матеріальних благ, а й підносить її моральне та суспільне значення. Шершень в байці уособлює паразитичні елементи суспільства, а бджола є символом мудрої і працьовитої людини з народу.

Одним із головних завдань виховання на думку Г. Сковороди є навчити вдячності молоде покоління. Питання трудового виховання розкривається саме в процесі навчання вдячності. На думку Г. Сковороди [2], це починається в 5-6 років і триває до 16-18 років. У цей період має вирішуватися завдання із виховання споріднених трудових навичків, виховання та розвиток головного покликання в житті. Видатний педагог зазначав, що у вихованця треба розвивати добре серце, вироблювати навички трудового служіння суспільству і не допускати всілякі прояви жадібності до багатства, золота та чинів. Таким чином, Г. Сковорода вказує на те, що трудове виховання, є підґрунтям морального та розумового розвитку дитини.

«Навчити вдячності» – це означає виховати в дитині любов до праці, вміння жити в суспільстві, гармонійно поєднувати особисті інтереси з інтересами суспільства; виховувати справжніх людей, справжніх вільних громадян суспільства.

Основні висновки. Таким чином, в сучасних умовах розвитку українського суспільства винятково важливою є ідея Г. Сковороди про корисність і почесність будь-якої потрібної для суспільства праці, професії, аби тільки вона була спорідненою. Не менш важливою є думка філософа про те, що цінність людини визначається її справами, результатами праці.

Високо оцінюючи роль праці в житті суспільства, Г. Сковорода вважав, що в республіці майбутнього, про яку він мріяв, у країні миру і свободи, рівності, достатку і щастя кожний працюватиме по сродности, створюючи блага для всіх.

ЛІТЕРАТУРА

1. Педагогічні ідеї Г.С. Сковороди / Ред. О.Г. Дзеверін. Київ: Вища школа, 1972. 246с.
2. Сковорода Г.С. Повне зібрання творів: у 2 т. – Київ, 1973.
3. Сковорода Г.С. Сад божественных песней: Вірші, байки, діалоги, притчі. – Київ: Дніпро, 1988. 319 с.